

Stromen en Duren

Ton van Maanen

Marina Pool

Annemieke Redeman

Bij het team Sociale Zekerheid van CBS is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de definities en daarbij behorende afleidingen van gegevens over stromen en duren te uniformeren. Dit heeft geresulteerd in een aantal nieuwe StatLine-tabellen waarvan de eerste in 2015 zijn gepubliceerd en de overige in 2016 zullen volgen. Voor de contractonderzoeken voor SZW is gekeken of de nieuwe definities ook hier kunnen worden doorgevoerd. Aanbeveling is om dit waar mogelijk inderdaad te doen, maar pas als voor alle uitkeringen de nieuwe definities daadwerkelijk zijn ingevoerd in de bestanden die voor de onderzoeken worden gebruikt. Op dit moment is dat alleen nog voor de Bijstand het geval. Ook moet nog worden onderzocht of ook de baangegevens zich lenen voor deze nieuwe definities en afleidingen. Indien dit het geval is kunnen de onderzoeken die gebruik maken van de baangegevens ook volgens de nieuwe definities uitgevoerd worden. Alle nieuwe maatwerkonderzoeken zullen de nieuwe definities hanteren, tenzij anders gewenst is.

CBS Den Haag
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Postbus 24500
2490 HA Den Haag
+31 70 337 38 00
www.cbs.nl

projectnummer

SES-SOZ
8 december 2015

kennisgeving

De in dit rapport weergegeven opvattingen zijn die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijk overeen met het beleid van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Definities	5
2.1 Uitkerings situatie	5
2.2 Duur van een uitkerings situatie	5
2.3 Lopend	5
2.4 Stand	5
2.5 Instroom	5
2.6 Uitstroom	6
2.7 Herinstroom	6
2.8 Instroomdag	6
2.9 Uitstroomdag	7
2.10 Begindag/Start voorziening	7
2.11 Beëindigingsdag/Einde voorziening	7
2.12 Duur van een voorziening	7
2.13 Latentieperiode	7
2.14 Rekenkundige relaties tussen de begrippen	8
3. Stand van zaken en planning StatLine-tabellen	10
4. Contract-onderzoeken	12
4.1 LMP	12
4.2 Actualisatie Datahuishouding	15
4.3 SRG Uitstroom	16
4.4 Gemeentelijke Indicatoren	16
4.5 Werkhervatting na WW	17
4.6 Reden In- en Uitstroom WWB	17
4.7 Overige projecten	17
5. Conclusies en aanbevelingen	18

1. Inleiding

Bij het team Sociale Zekerheid is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de definities en daarbij behorende afleidingen van gegevens over stromen en duren te uniformeren. Bij stromen gaat het bijvoorbeeld om gegevens als de instroomdatum in een uitkerings situatie of een baan. Bij duren gaat het om de lengte van een uitkerings situatie of van de periode waarin iemand een baan heeft. Het onderzoek heeft geleid tot een methodiek voor uniforme afleiding van dergelijke gegevens die zijn samengesteld op basis van het Stelsel van Sociaal-Statistische Bestanden (SSB), zoals ze gebruikt worden voor de projecten met betrekking tot de sociale zekerheid.

De uitwerking van deze concepten valt uiteen in twee sporen. Het eerste zal resulteren in een nieuwe set tabellen die op StatLine wordt gepubliceerd. Het tweede spoor betreft het doorvoeren van deze nieuwe concepten in de maatwerkonderzoeken die jaarlijks door team SOZ in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken worden uitgevoerd. In dit rapport zullen beide sporen nader worden toegelicht.

Allereerst wordt ingegaan op de nieuwe definities van stromen en duren. Hierbij wordt ook ingegaan op de verschillen ten opzichte van de oude systematiek.

Vervolgens wordt het eerste spoor, dat van de nieuwe tabellenset op StatLine nader uitgewerkt. Hierbij zal worden aangegeven wat op dit moment al is gerealiseerd, en wat er nog op de planning staat.

Tot slot worden de maatwerkonderzoeken besproken waarin concepten als stromen en duren voorkomen om na te gaan of de nieuwe concepten daar ook kunnen worden toegepast. Het uitgangspunt is altijd geweest om de nieuwe concepten zo veel mogelijk in alle onderzoeken door te voeren, maar omdat we bij sommige onderzoeken te maken hebben met Europese richtlijnen, is eerst een kort literatuuronderzoek uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan zullen aanbevelingen worden gedaan hoe om te gaan met de nieuwe concepten van stromen en duren in de diverse onderzoeken.

2. Definities

2.1 Uitkerings situatie

Het uitgangspunt voor het bepalen instroom, uitstroom en uitkeringsduur, is het feit dat iemand zich in een uitkerings situatie bevindt. Wat houdt dit in? Een uitkerings situatie wordt als volgt gedefinieerd:

Een uitkerings situatie is een toestand waarin een persoon een uitkering ontvangt in het kader van de WW, arbeidsongeschiktheid (WAO, WIA, Wajong, WAZ), bijstand (Participatiewet, WWB, IOAZ, IOAW, BBZ), IOW, Anw of Ziektewet.

2.2 Duur van een uitkerings situatie

De duur van een uitkerings situatie wordt als volgt gedefinieerd:

De lengte (gemeten in dagen) dat een persoon in een uitkerings situatie verkeert.

Ofwel:

De lengte (gemeten in dagen) dat een persoon een uitkering ontvangt in het kader van de WW, arbeidsongeschiktheid (WAO, WIA, Wajong, WAZ), bijstand (Participatiewet, WWB, IOAZ, IOAW, BBZ), IOW, Anw of Ziektewet.

De duur kan slaan op het ontvangen van één uitkerings soort (bijvoorbeeld WW) of de periode waarin iemand een uitkering ontvangt, bijvoorbeeld de periode waarin iemand eerst WW en aansluitend bijstand ontvangt. Bovendien kunnen uitkeringen ook overlappend zijn, bijvoorbeeld indien een persoon naast een arbeidsongeschiktheids uitkering ook een WW-uitkering ontvangt. In dat geval wordt de duur bepaald door de aanvangsdatum die het verst in het verleden ligt en de recentste einddatum van de uitkeringen te nemen. De aanvangsdatum is in het geval van het bepalen van de duur van de uitkerings situatie altijd de aanvangsdatum zoals deze door de berichtgever is opgegeven.

2.3 Lopend

Een uitkering of voorziening is lopend indien er op de desbetreffende dag nog recht was op de uitkering of gebruik werd gemaakt van de voorziening.

2.4 Stand

Het begrip stand heeft betrekking op het aantal uitkeringen, voorzieningen of personen met een uitkering/voorziening die op een desbetreffende dag 'lopend' zijn. Stand op dag (d) wordt dan dus als volgt gedefinieerd:

Het aantal uitkeringen, voorzieningen of personen met een uitkering/voorziening op 'dag (d)'.

2.5 Instroom

Instroom heeft in principe alleen betrekking op personen. Een uitkering of voorziening kan niet 'stromen'. Bij uitkeringen of voorzieningen spreken we dan ook van start van de uitkering of voorziening.

Een persoon stroomt in een uitkering of voorziening als hij of zij op de dag ervoor dag (d-1) nog geen recht had op de desbetreffende uitkering, of nog geen gebruik maakte van de voorziening, en op dag (d) wel. Dag (d) is dan de dag van instroom. De definitie van de instroom is dan als volgt:

Het aantal personen dat op 'dag (d)' een voorziening of uitkering heeft en op 'dag (d-1)' nog niet.

In theorie valt de eerste dag van een uitkering altijd samen met de eerste dag van de uitkeringssituatie (zoals hierboven beschreven; de aanvangsdatum die door de berichtgever is opgegeven). In de praktijk is dit echter niet altijd het geval. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat het voorkomt dat berichtgevers gegevens vertraagd aanleveren met een aanvangsdatum die (soms vér) voor de verslagmaand ligt. In dit geval kan de aanvangsdatum niet worden gebruikt voor het bepalen van de instroom, en wordt door het CBS een statistische begindatum berekend. Deze kan maximaal 3 maanden vóór de verslagperiode liggen.

Voorbeeld: Een berichtgever rapporteert in augustus voor het eerst een uitkering met een aanvangsdatum van 1 februari. Deze datum ligt te ver in het verleden om nog in de statistische bestanden te worden teruggelegd. De nieuwe statistische begindatum wordt dan op 1 mei gezet (maximaal 3 maanden vóór de verslagperiode).

Geeft deze berichtgever in augustus aan dat de aanvangsdatum op 15 juni lag, dan kan deze dus in de statistische bestanden correct worden teruggelegd. De aanvangsdatum van de berichtgever valt dan binnen de periode van 3 maanden vóór de verslagperiode. De aanvangsdatum is nu gelijk aan de statistische begindatum.

Voor het berekenen van de instroom wordt gebruik gemaakt van de door het CBS vastgestelde statistische begindatum.

2.6 Uitstroom

Uitstroom heeft, net als instroom, alleen betrekking op personen. Een uitkering of voorziening stroomt niet uit maar wordt beëindigd.

Een persoon stroomt uit een uitkering of voorziening als hij of zij op dag ($d+1$) geen uitkering of voorziening meer heeft, terwijl hij of zij deze op dag (d) nog wel had. Dag ($d+1$) is dan de dag van uitstroom. De definitie van uitstroom luidt daarom als volgt:

Het aantal personen dat op dag ($d+1$) geen uitkering of voorziening meer heeft en op dag (d) nog wel.

In tegenstelling tot de aanvangsdatum van de uitkering of voorziening, zit er bij de einddatum geen verschil tussen de door het CBS berekende statistische einddatum en de einddatum die door de berichtgever is aangegeven. Regelmatig wordt door de berichtgever geen einddatum meegegeven, maar komt de persoon of uitkering gewoon niet meer in de geleverde bestanden voor. Als dit vier maanden op rij het geval is, zet het CBS de statistische einddatum op de laatste dag dat de persoon nog een uitkering kreeg.

2.7 Herinstroom

Herinstroom heeft net als in- en uitstroom alleen betrekking op personen. Een herinstromer is een instromer die binnen een nader gedefinieerd tijdsinterval de desbetreffende uitkering al eerder heeft ontvangen. De lengte van dit tijdsinterval is afhankelijk van de uitkering. Bij de WW en de bijstand spreken we van een herinstromer als de persoon in één jaar vóór instroom (zoals hierboven gedefinieerd) in de WW of bijstand ook al een WW- of bijstandsuitkering ontving. Bij de AO-uitkeringen wordt een periode van 3 jaar gehanteerd.

2.8 Instroomdag

De instroomdag wordt bepaald door te kijken naar de eerste dag dat het recht op de desbetreffende uitkering start. De instroomdag wordt dus gedefinieerd als:

De eerste dag waarop de uitkeringssituatie van een persoon begint zoals aangegeven door de berichtgever of vastgesteld door het CBS.

Indien de startdatum die door de berichtgever is aangegeven afwijkt van de statistisch berekende begindatum, wordt als instroomdag de statistische begindatum genomen.

2.9 Uitstroombdag

De uitstroombdag wordt bepaald door te kijken naar de eerste dag waarop een persoon geen recht meer heeft op een uitkering. De uitstroombdag wordt dus gedefinieerd als:

De eerste dag (d+1) volgend op de laatste dag (d) waarop een uitkeringssituatie nog lopend was.

Dit wil dus zeggen dat de uitstroombdag de dag is die volgt op de einddatum van de uitkering.

2.10 Begindag/Start voorziening

Voor de statistiek Re-integratie door Gemeenten (SRG) is nog een tweetal begrippen van belang, namelijk de begindag van een voorziening en de beëindigingsdag. De definitie voor begindag luidt als volgt:

De eerste dag waarop een voorziening voor een persoon start.

De begindag is dus gelijk aan de instroomdag. De voorziening is dan ook op deze dag voor het eerst 'lopend' en wordt dus meegeteld in de stand van het aantal lopende voorzieningen op die dag.

2.11 Beëindigingsdag/Einde voorziening

De beëindigingsdag wordt voor de SRG gedefinieerd als:

De laatste dag waarop de voorziening voor een persoon nog lopend was, en waarvan door de berichtgever is aangegeven dat op die dag de voorziening wordt beëindigd, dan wel de dag waarop de voorziening door het CBS (statistisch) wordt beëindigd.

De beëindigingsdag is dus gelijk aan de einddatum van de voorziening. De voorziening is op deze dag echter nog wel 'lopend' en wordt dus meegeteld in de stand van het aantal lopende voorzieningen op die dag.

2.12 Duur van een voorziening

De duur van een voorziening wordt als volgt gedefinieerd:

De lengte (gemeten in dagen) dat een voorziening lopend is.

De duur van de voorziening start dus op de begindag en loopt door tot en met de beëindigingsdag.

2.13 Latentieperiode

Een uitkeringssituatie kan betrekking hebben op één of meer uitkeringen. Zoals hierboven al is geschetst, kan een bijstandsuitkering volgen op een WW-uitkering. De tijd tussen deze twee uitkeringen wordt de *latentieperiode* genoemd. Als we de totale duur van beide uitkeringssituaties bij elkaar als één uitkeringsduur willen tellen, moet worden beslist hoe groot deze latentieperiode maximaal mag zijn. In de ideale situatie zullen in het voorbeeld van bijstand en WW de begindatum van de bestandsuitkering en de einddatum van de WW-uitkering netjes op elkaar aansluiten, maar door bijvoorbeeld administratieve vertraging zal dit lang niet altijd het geval zijn. Besloten is om voor de latentieperiode een periode van één kalendermaand in acht te nemen. Hierbij was de belangrijkste overweging het feit dat veel uitkeringen of voorzieningen starten of beëindigd worden op respectievelijk de eerste en laatste dag van de maand.

2.14 Rekenkundige relaties tussen de begrippen

$$\text{Startpercentage } \langle \text{periode} \rangle = \frac{\text{som instroom } \langle \text{periode} \rangle}{(\text{beginstand } \langle \text{periode} \rangle + \text{som instroom } \langle \text{periode} \rangle)} * 100\%$$

Waarbij beginstand <periode> = eindstand <periode – 1> - uitstroom laatste dag <periode-1>

Voorbeeld:

$$\text{Startpercentage 2015} = \frac{\text{som instroom 2015}}{(\text{stand 1-1-2015} + \text{som instroom 2015})} * 100\%$$

$$\text{Beëindigingspercentage } \langle \text{periode} \rangle = \frac{\text{som beëindigingen } \langle \text{periode} \rangle}{(\text{beginstand } \langle \text{periode} \rangle + \text{som instroom } \langle \text{periode} \rangle)} * 100\%$$

Voorbeeld:

$$\text{Beëindigingspercentage 2015} = \frac{\text{som beëindigingen 2015}}{(\text{stand 1-1-2015} + \text{som instroom 2015})} * 100\%$$

$$\text{Instroompercentage } \langle \text{periode} \rangle = \frac{\text{som instroom } \langle \text{periode} \rangle}{(\text{beginstand } \langle \text{periode} \rangle + \text{som instroom } \langle \text{periode} \rangle)} * 100\%$$

Voorbeeld:

$$\text{Instroompercentage 2015} = \frac{\text{som instroom 2015}}{(\text{stand 1-1-2015} + \text{som instroom 2015})} * 100\%$$

$$\text{Uitstroompercentage } \langle \text{periode} \rangle = \frac{\text{som uitstroomaantallen vanaf de tweede dag van de } \langle \text{periode} \rangle \text{ t/m de eerste dag van } \langle \text{periode} + 1 \rangle}{(\text{beginstand } \langle \text{periode} \rangle + \text{som instroom } \langle \text{periode} \rangle)} * 100\%$$

Voorbeeld:

$$\text{Uitstroompercentage 2015} = \frac{\text{som uitstroomaantallen vanaf 2-1-2015 t/m 1-1-2016}}{(\text{stand 1-1-2015} + \text{som instroom 2015})} * 100\%$$

De hiervoor getoonde voorbeelden hebben betrekking op de periode van een jaar. De formules gelden na enige (periode) aanpassingen, ook voor de periode van een kwartaal of van een maand, etc.

Uit de formules blijkt dat het startpercentage gelijk is aan het instroompercentage, maar het beëindigingspercentage ongelijk is aan het uitstroompercentage.

Zowel in de teller als in de noemer van deze ratio's kunnen personen meer keren voorkomen, een persoon kan namelijk meer dan één keer in- of uit een uitkeringssituatie stromen.

3. Stand van zaken en planning StatLine-tabellen

In het kader van dit project zijn voornamelijk acht nieuwe StatLine-tabellen ontworpen:

1. (Her)Instroom en uitstroom personen met bijstand
2. Duren van uitkeringssituaties op peilmoment van personen met een bijstandsuitkering
3. Gerealiseerde duren van uitkeringssituaties van personen met een bijstandsuitkering
4. Doorstroom van WW naar bijstand
5. Duren van uitkeringssituaties op peilmoment van personen met een WW-uitkering
6. (Her)Instroom en uitstroom van personen met een WW-uitkering
7. Duren van uitkeringssituaties op peilmoment van personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA/WAO en Wajong)
8. (Her)Instroom en uitstroom van personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering in het kader van de WIA

Tabel 1 wordt sinds december 2014 op StatLine gepubliceerd:

StatLine

Personen met een bijstandsuitkering; (her)instroom en uitstroom
28 augustus 2015 | [meer info](#)

Leeftijd	Herkomstgroepering	Onderwerpen	Geslacht	Perioden	Instromers			Herinstromers binnen een jaar			
					Totaal mannen en vrouwen	Mannen	Vrouwen	Totaal mannen en vrouwen	Mannen	Vrouwen	
Totaal leeftijd	Totaal herkomst				aantal						
		2008 1e kwartaal			24 540	12 520	12 020	6 850	3 620	3 230	
		2008 2e kwartaal			20 900	10 340	10 560	5 910	3 030	2 880	
		2008 3e kwartaal			21 190	10 160	11 020	6 230	3 220	3 010	
		2008 4e kwartaal			22 450	11 630	10 820	6 290	3 410	2 890	
		2009 1e kwartaal			28 800	15 460	13 340	6 630	3 560	3 070	
		2009 2e kwartaal			28 820	15 230	13 590	6 150	3 210	2 940	
		2009 3e kwartaal			29 420	15 210	14 220	6 100	3 180	2 920	
		2009 4e kwartaal			30 570	16 860	13 700	6 160	3 490	2 670	
		2010 1e kwartaal			38 410	21 140	17 270	6 590	3 670	2 920	
		2010 2e kwartaal			31 000	16 590	14 410	6 170	3 490	2 680	
		2010 3e kwartaal			31 300	16 160	15 140	7 290	4 070	3 210	
		2010 4e kwartaal			32 480	17 690	14 790	7 580	4 480	3 100	
		2011 1e kwartaal			36 970	20 000	16 960	8 220	4 780	3 440	
		2011 2e kwartaal			28 630	15 090	13 540	6 910	3 870	3 040	
		2011 3e kwartaal			29 050	14 940	14 110	7 720	4 330	3 400	
		2011 4e kwartaal			30 680	16 400	14 280	8 250	4 710	3 550	
		2012 1e kwartaal			32 300	16 800	15 500	9 830	5 330	4 500	
		2012 2e kwartaal			29 600	15 400	14 200	9 260	5 000	4 250	
		2012 3e kwartaal			32 430	16 600	15 830	10 140	5 460	4 680	
		2012 4e kwartaal			36 070	19 250	16 810	10 880	5 900	4 980	
		2013 1e kwartaal*			41 610	22 340	19 270	11 080	5 970	5 110	
		2013 2e kwartaal*			36 260	19 340	16 930	10 110	5 550	4 550	
		2013 3e kwartaal*			38 540	19 450	19 090	11 770	6 050	5 720	
		2013 4e kwartaal*			39 810	21 090	18 710	11 790	6 500	5 300	
		2014 1e kwartaal*			42 690	22 610	20 080	11 770	6 510	5 260	
		2014 2e kwartaal*			36 570	19 260	17 310	11 040	6 120	4 910	
		2014 3e kwartaal*			36 950	18 800	18 150	11 790	6 200	5 590	
		2014 4e kwartaal*			38 020	20 050	17 970	11 660	6 370	5 290	
		2015 1e kwartaal*			39 350	21 090	18 250	11 100	6 130	4 970	

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 25-11-2015

[StatLine: Arbeid en Sociale zekerheid-Sociale Zekerheid-Personen met uitkeringen-Personen met bijstand-Bijstand; \(her\)instromers en uitstromers](#)

Tabellen 2 en 3 staan voor eind 2015 op de planning.

Omdat de WW en de AO nog geen tabellen hebben op persoonsniveau, kunnen de overige tabellen op dit moment nog niet worden gepubliceerd. Publicatie is voor de tabellen 4 t/m 8 afhankelijk van het herontwerp van deze productiestraten. De productiestraat voor de personen met een WW-uitkering is al in een vergevorderd stadium. De verwachting is dan ook dat de tabellen 4 t/m 6 in de eerste helft van 2016 op StatLine kunnen worden gepubliceerd. Voor tabellen 7 en 8 is de voorlopige planning op eind 2016 gezet.

4. Contract-onderzoeken

De nieuwe definities zoals ze in hoofdstuk 2 zijn beschreven kunnen afwijken van de operationalisering en zoals die nu in de contract-onderzoeken worden gebruikt. Hieronder volgt een analyse van de lopende onderzoeken. Daarbij wordt gekeken hoe de huidige operationalisering afwijken en wordt een aanbeveling gedaan hoe in de toekomst om te gaan met de nieuwe definities binnen deze projecten.

4.1 LMP

4.1.1 Eurostat richtlijnen voor LMP

In de richtlijnen staan de volgende paragrafen over hoe om te gaan met *stock* (stand), *entrants* (instroom) en *exits* (uitstroom):

§195 Stock refers to the number of persons participating in an intervention at a given moment.

§196 The data required is the annual average stock figure, which is usually calculated as an average of the stock at the end of each month. Two different observations of stocks are requested:

§197 Stock (total) (item 16.1 in the LMP questionnaire) refers to the annual average stock as defined above

§198 Stock (FTE) (item 16.2) refers to the annual average stock adjusted to take account of part-time participation - i.e. Stock (total) converted to full-time equivalents (FTE).

§199 When converting stocks to full-time equivalents, national definitions of full-time should be applied and it is recognised that full-time hours per week may be different for training than for employment. Metadata should be provided to inform on the definitions used.

§200 Entrants (item 17) refers to the number of participants that join or start on the intervention during the year - i.e. the inflow or new starts.

§201 Persons who are already participating on the intervention at the start of the year are considered to be a carry-over from the previous year and not new starts and should not be counted as entrants.

§202 The data required refer to the total number of new starts in the year and not to the number of different individuals who join the intervention during the year. In other words the same individual may be counted as an entrant more than once in a year.

§203 In accordance with the recommended treatment of breaks in the unemployment spell (see Box 3 following §213) a temporary break in participation of more than 28 days should be treated as an exit at the beginning of the break and a new start at the end of the break.

§204 Exits (item 18) refers to the number of participants that leave the intervention during the year -i.e. the outflow.

§205 The data required refer to the total number of exits, irrespective of the reason for leaving. For LMP measures where there may be a planned period of participation, persons who leave early (drop-outs) are counted equally with participants that complete the measure.

§206 The data required refer to the total number of exits in the year and not to the number of different individuals who leave the intervention during the year. In other words the same individual may be counted as an exit more than once in a year. See §203 re treatment of temporary breaks in participation.

Vervolgens geven de richtlijnen aan dat in verschillende landen verschillend om wordt gegaan met korte onderbrekingen van deelname aan de maatregelen. Om toch vergelijkingen te maken met andere landen zeggen de richtlijnen het volgende:

In order to have more consistency in the observations between countries, the EMCO Indicators Group has recommended that all temporary interruptions of more than 28 days should be treated as a break in the unemployment spell and reset the counter. However, it is recognised that at the present time several countries are unable to apply this rule due to national procedures that cannot easily be modified.

4.1.2 Huidige werkwijze LMP en nieuwe werkwijze Duren en Stromen

Stand: Het aantal personen dat ultimo jaar een maatregel heeft.

Hier wordt in de huidige werkwijze afgeweken van de Europese richtlijnen, die aangeven dat de stand een gemiddelde moet zijn van alle maandstanden gedurende het verslagjaar. De huidige werkwijze sluit wel aan bij de nieuwe werkwijze Duren en Stromen.

Instream: Iemand stroomt in maand (t) in de maatregel als hij of zij ultimo maand (t) een maatregel had, en ultimo maand (t-1) niet.

Hier komt de huidige werkwijze redelijk overeen met de richtlijnen, die aangeven dat onderbrekingen van minder dan 28 dagen geen nieuwe in- en uitstroom zijn. De nieuwe definities spreken van een latentieperiode van één kalendermaand. Aangezien in de huidige werkwijze van de LMP gebruik wordt gemaakt van ultimo standen en niet van exacte datums, kan dit tot een onderschatting van de instroom leiden (in- en uitstroom binnen dezelfde maand wordt niet meegenomen). Indien de nieuwe definities zouden worden ingevoerd, wordt de instroom op dag basis bepaald, waardoor de instroom accurater zou worden berekend.

Uitstroom: Iemand stroomt in maand (t) uit de maatregel als hij of zij ultimo maand (t) geen maatregel had, en ultimo maand (t-1) wel.

Hierbij geldt vergelijkbaar met de instroom dat dit redelijk overeenstemt met de richtlijnen en met de nieuwe definities, maar tot een onderschatting kan leiden. De nieuwe definities zouden tot een accuratere uitstroom leiden.

Duur: Voor berekening van de registratieduur wordt per maand gekeken of een persoon een arbeidsmarktmaatregel had of niet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gegevens per ultimo maand, zoals die ook worden gebruikt voor het bepalen van de in- en uitstroom. Bij de LMP tellen alle maatregelen mee voor de registratieduur. Dus als iemand de maand vóór instroom in de bijstand een WW-uitkering had, telt die ook mee in de registratieduur. Eurostat wil namelijk een beeld krijgen van de totale werkloze periode. Hierdoor is de duur vooralsnog niet goed te vergelijken met de nieuwe werkwijze waarbij de duren per soort uitkering worden berekend.

4.1.3 Cijfermatige gevolgen voor LMP

Voor de volgende vergelijking zijn de cijfers die zijn opgeleverd in het kader van de LMP vergeleken met de cijfers die volgens de nieuwe definities van duren en stromen (D&S). Er is een vergelijk gemaakt voor de jaren 2010 tot en met 2013. Omdat het nieuwe concept niets zegt over standcijfers, is voor de vergelijking alleen gekeken naar in- en uitstroom en registratieduur.

Instroom:

WWB

	LMP	D&S	Vershil	%
2010	127820	137397	9577	107%
2011	120670	129232	8562	107%
2012	127110	135190	8080	106%
2013	151760	162108	10348	107%

Zoals verwacht ligt de instroom volgens het nieuwe concept hoger dan volgens de huidige werkwijze LMP. Het verschil is redelijk consistent op zeven procent over de jaren 2010-2013. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat bij de huidige werkwijze LMP wordt vergeleken op maandeinde, en niet naar de precieze datum van instroom. Hierdoor wordt in- en uitstroom binnen een maand niet meegenomen.

Uitstroom:

WWB

	LMP	D&S	Vershil	%
2010	95250	108776	13526	114%
2011	101800	116077	14277	114%
2012	106150	122983	16833	116%
2013	112620	129826	17206	115%

Ook hier ligt volgens verwachting de uitstroom volgens het nieuwe concept hoger dan bij de huidige werkwijze LMP. Het verschil is redelijk consistent rond de 15 procent.

Bij de LMP wordt de populatie afgebakend tot iedereen tussen 15 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd. Uitstroom naar AOW behoort niet tot de LMP-uitstroom. In de nieuwe werkwijze wordt uitstroom naar AOW wel meegenomen. Omdat personen die uitstromen naar een AOW-uitkering doorgaans niet weer instromen, ligt het verschil tussen LMP en D&S bij de uitstroom hoger dan bij de instroom.

Duur:

Aangezien op dit moment alleen WWB-cijfers beschikbaar zijn volgens het nieuwe concept, is voor de vergelijkbaarheid een nieuwe berekening gemaakt van de registratieduur in de LMP, waarbij de andere uitkeringen die eventueel vooraf gingen aan de WWB buiten beschouwing zijn gelaten. **Let op**, de registratieduur in de LMP wordt nooit voor een enkele uitkering berekend, zoals hierboven ook al is aangegeven.

	LMP	D&S	Vershil
0-5 mnd	57353	50584	-6769
6-11 mnd	44463	43941	-522
12 en meer	311158	318580	7422

Deze verschillen worden veroorzaakt doordat bij LMP de duur berekend wordt aan de hand van de door het CBS statistisch berekende begindatum, terwijl bij het nieuwe concept wordt gekeken naar de aanvangsdatum van de uitkering zoals deze door de berichtgever is opgegeven (en die voor de statistische begindatum kan liggen).

4.1.4 Conclusie en aanbeveling

Stand: De huidige werkwijze binnen de LMP wijkt af van de Europese richtlijnen, maar aangezien de stand geen onderdeel is van het nieuwe concept van duren en stromen, wordt deze hier verder buiten beschouwing gelaten.

In- en uitstroom: Zoals verwacht liggen in- en uitstroom in de huidige werkwijze van LMP lager dan in het nieuwe concept. Het nieuwe concept is accurater en houdt rekening met in- en uitstroom binnen één maand.

Duur: De berekening van de duur is volgens de huidige werkwijze LMP conceptueel afwijkend van de nieuwe werkwijze. De analyse hierboven heeft uitsluitend betrekking op de duur van de WWB-uitkeringssituaties. Voor een volledige analyse van de gevolgen van het invoeren van het nieuwe concept zouden de registratieduren van de alle arbeidsmarktmaatregelen moeten worden meegenomen.

Aanbeveling:

Het nieuwe concept van in- en uitstroom sluit conceptueel goed aan bij de richtlijnen van Eurostat, en is accurater dan de werkwijze die op dit moment wordt gehanteerd. De verschillen zijn niet groot, maar kunnen wel voor een trendbreuk zorgen als het nieuwe concept wordt ingevoerd.

Voor de berekening van duren wijkt de nieuwe definitie af van het huidige LMP-concept, in de zin dat van een verschillende startdatum wordt uitgegaan. Hierdoor kunnen de verschillen groter zijn dan gewenst. In 2016 zal het CBS een kwaliteitsonderzoek doen naar de aanvangsdatum zoals deze door de berichtgever is opgegeven.

Op dit moment zijn de nieuwe definities alleen nog voor de WWB doorgevoerd. Indien wordt besloten om de nieuwe definities in de uitvoering van de LMP te gebruiken dan dient het in ieder geval de aanbeveling om te wachten tot deze definities voor alle arbeidsmarktmaatregelen beschikbaar zijn. Als de planning zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven wordt gehaald, betekent dit voor de LMP dat voor het eerst in de editie van 2017 de nieuwe concepten kunnen worden geïmplementeerd.

4.2 Actualisatie Datahuishouding

In het project Actualisatie Datahuishouding worden op basis van bronbestanden van het UWV componenten gemaakt die in het SSB gebruikt kunnen worden voor diverse onderzoeken.

De bronbestanden van het UWV bevatten in principe alle gegevens om volgens de nieuwe concepten te gaan werken.

UWV Inschrijvingen: Deze component bevat alle gegevens die nodig zijn om met het nieuwe concept te gaan werken. Er hoeven in deze component geen aanpassingen te worden gemaakt.

UWV_SIRWWAG: Dit bestand bevat gegevens over re-integratietrajecten die het UWV aanbiedt aan personen met een werkloosheidsuitkering. Er worden van dit bestand drie componenten gemaakt: startende en eindigende trajecten, lopende trajecten, personen met een traject. Dit

zijn allen componenten met telvariabelen. Geen van de componenten beschikt over datumgegevens. Voor de werkwijze volgens het nieuwe concept zijn deze componenten dus niet bruikbaar. In het bronbestand zitten wel datumgegevens. Het is dus wel mogelijk om de componenten anders vorm te geven, maar hiervoor zal de programmatuur herschreven moeten worden. Hiervoor is binnen het CBS al een nota opgesteld.

Aanbevolen wordt deze wijzigingen door te voeren en de UWV-concepten aan te passen aan het concept zoals dat ook voor de WWB wordt gebruikt.

Banen: De startende en beëindigde banen en de duur van een baan kunnen met de huidige componenten in het SSB volgens de nieuwe werkwijze worden berekend. Voor sommige van de onderzoeksprojecten wordt op dit moment nog gewerkt met de ruwe (niet gaafgemaakte) Polisdata die door het Centrum voor Beleidsstatistiek wordt samengesteld. In 2016 wordt onderzocht of de nieuwe banencomponenten in het SSB tijdig genoeg beschikbaar zijn om de ruwe Polisdata te vervangen.

4.3 SRG Uitstroom

In dit project wordt voor alle personen met een SRG-voorziening in een verslagperiode gekeken of zij een baan vinden. Het concept van stromen speelt geen rol in dit project, omdat er strikt genomen niet gekeken wordt naar de uitstroom uit een SRG-voorziening. Bij de start van een baan kan de voorziening namelijk doorlopen. De naam van dit project dekt de lading dus eigenlijk niet goed.

Duren spelen binnen dit project wel een rol. Er wordt uitsplitst naar duur van de voorziening en naar duur van de WWB-uitkering bij de start van de baan. Beide duren kunnen op basis van het nieuwe concept worden berekend. Om echter de duur op dagbasis goed te kunnen berekenen, moet ook de startende baan op dagbasis beschikbaar zijn. Op dit moment is dat nog niet het geval. Zoals in paragraaf 4.2 is aangegeven zal in 2016 worden onderzocht of de nieuwe SSB-componenten hiervoor kunnen worden gebruikt.

Aanbevolen wordt de programmatuur alleen aan te passen als ook de startende banen op dagbasis beschikbaar zijn.

4.4 Gemeentelijke Indicatoren

Dit SRG project dat in 2016 zal starten bevat drie indicatoren die gebruik maken van de definities zoals ze in deze nota worden beschreven.

Instroom- en uitstroomratio: In de operationalisering van deze indicator is aangegeven dat deze de definities zoals ze hierboven zijn vastgesteld, zullen volgen.

Uitstroom naar werk vanuit de bijstand: In de operationalisering van deze indicator wordt aangesloten bij de definities die golden in het kader van het BKWI-project zoals dat de afgelopen jaren door het CBS is uitgevoerd. Hierbij worden eindemaand-componenten gebruikt en wordt niet op dag basis gekeken of een persoon uitstroomt uit de bijstand of instroomt in een baan. Zoals in paragraaf 4.2 al is aangegeven zijn er op dit moment nog geen dag-gegevens beschikbaar over de start van de baan. Voor nu is dan ook de aanbeveling om niet af te wijken van de operationalisatie zoals die in het contract is afgesproken. Indien in 2016 blijkt dat de nieuwe banencomponent in het SSB goede begindatums bevat voor de start van een baan, kan worden overwogen om in een volgende editie van deze indicator over te stappen op de definities zoals ze in deze nota zijn beschreven.

Uitstroom naar werk na re-integratie: Voor deze indicator geldt hetzelfde als voor de voorgaande indicator. Invoering van de nieuwe definities is afhankelijk van de beschikbaarheid van begindatums bij de baangegevens.

4.5 Werkhervatting na WW

In het project Werkhervatting na WW wordt voor alle personen die in een bepaald verslagjaar instromen (berekend op basis van de door het CBS berekende statistische begindatum) gekeken of zij in de 24 maanden volgend op het instroommoment met een baan starten.

Verder wordt voor deze personen gekeken wat hun uitgangspositie was vóór instroom in de WW. Voor het bepalen van deze uitgangspositie wordt gebruik gemaakt van de door de berichtgever opgegeven aanvangsdatum (waarbij deze maximaal 12 maanden vóór de door het CBS berekende statistische begindatum mag liggen, anders wordt de persoon niet in het onderzoek meegenomen).

Dit lijkt in eerste instantie tegenstrijdig, maar past goed binnen de definities zoals deze in dit rapport zijn vastgesteld. Instroom volgt exact de berekenwijze die in paragraaf 2.4 is weergegeven. Voor de uitgangssituatie vóór aanvang van de WW-uitkering heeft het echter geen zin om te kijken naar de statistische begindatum omdat het recht al eerder kan zijn ontstaan, en door allerlei redenen pas nu in de bestanden zichtbaar wordt. Hier moet dus worden gekeken naar de situatie direct voorafgaand aan de door de berichtgever opgegeven aanvangsdatum.

Dit project sluit dus al aan bij de definities die in dit rapport zijn opgesteld en hoeft niet aangepast te worden.

4.6 Reden In- en Uitstroom WWB

In het project In-en uitstroom WWB wordt nagegaan waar instromers in de bijstand vandaan komen en waar zij na de bijstand naartoe gaan. Hiervoor wordt een groot aantal bronnen gebruikt. De nieuwe definities zoals in dit rapport beschreven zullen alleen worden ingevoerd in de componenten die te maken hebben met de sociale zekerheid. Dat wil zeggen dat voor de in dit project gebruikte gegevens over de WWB, AO en WW de nieuwe definities kunnen worden toegepast (echter pas op het moment dat deze gegevens op persoonsniveau beschikbaar zijn).

Voor de overige bronnen moet worden onderzocht of deze ook voldoende datumgegevens bevatten om de nieuwe werkwijze toe te kunnen passen. Voor de informatie over gedetineerden is dit in ieder geval niet het geval, maar in de huidige editie van dit onderzoek wordt hier ook al een voorbehoud voor gemaakt.

Aanbevolen wordt om voor het onderzoek naar de reden In- en uitstroom WWB zo veel mogelijk aan te sluiten bij de nieuwe definities.

4.7 Overige projecten

De nieuwe concepten zullen worden ingevoerd in nieuwe maatwerkprojecten, tenzij anders gewenst.

5. Conclusies en aanbevelingen

Bij het team Sociale Zekerheid van CBS is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de definities en daarbij behorende afleidingen van gegevens over stromen en duren te uniformeren. Bij stromen gaat het bijvoorbeeld om gegevens als de instroomdatum in een uitkeringssituatie of een baan. Bij duren gaat het om de lengte van de periode dat van een uitkeringssituatie of een periode waarin iemand een baan heeft. Het onderzoek heeft geleid tot een methodiek voor uniforme afleiding van dergelijke gegevens die zijn samengesteld op basis van het Stelsel van Sociaal-Statistische Bestanden (SSB), en gebruikt worden voor de projecten over de sociale zekerheid. Dit heeft geresulteerd in een aantal nieuwe StatLine tabellen. De tabellen voor de bijstand zijn gedeeltelijk al op StatLine gepubliceerd, de doorstroomtabel WW naar bijstand staat gepland voor eind juni 2016. Voor de AO en de WW worden de nieuwe tabellen gepubliceerd zodra de nieuwe productiestraten gereed zijn. De verwachting is dat dit in de loop van 2016 zal zijn (WW in tweede kwartaal, AO ultimo 2016).

In 2016 zal door CBS een kwaliteitsonderzoek plaatsvinden naar de door de berichtgever opgegeven aanvangsdatum van de uitkering. Deze ligt in sommige gevallen ver voor de datum dat een uitkering voor het eerst in de bestanden wordt waargenomen. Hierdoor kan het voorkomen dat iemand instroomt in een uitkering en wel al gelijk een duur heeft van enkele maanden of in een uiterst geval zelfs jaren. CBS wil nagaan of de kwaliteit van de aanvangsdatum goed genoeg is.

Voor de lopende contract-onderzoeken is gekeken of het zinnig en mogelijk is om de nieuwe concepten ook hier door te voeren.

LMP: Duur van de maatregel wordt in LMP volgens de richtlijnen anders berekend dan met de nieuwe concepten. In- en uitstroom wordt nu berekend per maandeinde. Indien de nieuwe concepten in de LMP worden ingevoerd zou dat alleen betrekking hebben op het berekenen van de duur en de in- en uitstroom op dag basis in plaats van op maandeinde. Dit geeft een accurater beeld van de indicatoren, maar conceptueel blijven de Europese richtlijnen leidend. Aanbeveling is om de nieuwe concepten in ieder geval niet door te voeren zolang deze niet voor alle arbeidsmarktmaatregelen beschikbaar zijn. Verder is het de vraag of het überhaupt wenselijk is om de werkwijze aan te passen vanwege de mogelijke trendbreuk met eerdere jaren. De verbetering heeft slechts betrekking op de berekening op dag basis in plaats van maandeinde.

Actualisatie Datahuishouding: De bestanden die het CBS van het UWV ontvangt bevatten alle gegevens die nodig zijn de nieuwe concepten in de componenten in te voeren. Aanbeveling is dan ook om dit te doen.

SRG Uitstroom: In 2016 wordt onderzocht in hoeverre de banenbestanden voldoende en betrouwbare gegevens bevatten om ook op dagbasis te kunnen werken. Indien dit inderdaad het geval is, is de aanbeveling om de uitkeringsduur en de duur van de voorziening die in dit project worden berekend, volgens de nieuwe concepten te gaan berekenen.

Gemeentelijke Indicatoren: De in- en uitstroomratio's zullen volgens de nieuwe concepten worden berekend. Uitstroom naar werk vanuit de bijstand en vanuit re-integratie kunnen alleen volgens de nieuwe concepten worden berekend als ook de baangegevens op dagbasis beschikbaar zijn. Zoals hierboven is vermeld zal dit in 2016 worden onderzocht.

Werkhervatting na WW: Dit project sluit al bij de nieuwe concepten, er hoeft dus niets te worden aangepast.

Reden In- en Uitstroom WWB: Aanbeveling is om voor dit onderzoek zo veel mogelijk aan te sluiten bij de nieuwe concepten.

Overige projecten: Alle nieuwe maatwerkprojecten zullen met de nieuwe concepten worden uitgevoerd, tenzij anders gewenst.